

**Predmety a okruhy tém rigoróznejskúšky
a odporúčaná literatúra
pre študijný odbor: sociálna práca
študijný program: sociálna práca (PhDr.)**

Rigorózna skúška v odbore **sociálna práca** pozostáva z dvoch častí - obhajoby rigoróznejskúšky a z ústnej skúšky z jedného povinného a jedného voliteľného predmetu. **Povinný predmet** je predmet širšieho vedného základu, **voliteľný predmet** súvisí so zameraním rigoróznejskúšky.

Povinný predmet:

Teória a metódy sociálnej práce

Okruhy tém predmetu:

1. Sociálna práca ako veda – predmet skúmania, charakteristika základného pojmového aparátu, vzťah k iným vedným disciplinám.
2. Sociálna práca ako praktická činnosť – koncepty sociálnej práce, význam sociálnej práce pri regulácii sociálnych vzťahov, cieľové skupiny sociálnej práce.
3. Teórie sociálnej práce – filozofické témy významné pre sociálnu prácu a rozbor jednotlivých teórií sociálnej práce (paradigmatické, enviromentálne, humanistické, behaviorálne, komunikačné systémické teórie, systematické teórie atď.)
4. Metódy sociálnej práce – vymedzenie, klasifikácia, charakteristika jednotlivých metód individuálnej, skupinovej a komunitnej sociálnej práce, prístup orientovaný na úlohy a prístup orientovaný na klienta, krízová intervencia, sociálne služby, sociálne poradenstvo, sociálno-právna ochrana, terapie v sociálnej práci.
5. Charakteristika sociálnej práce s vybranými cieľovými skupinami – seniori, zdravotne postihnutí, etnické skupiny, osoby so závislosťou, bezdomovci, nezamestnaní a ďalšie skupiny.
6. Etické dimenzie sociálnej práce – etický kódex sociálneho pracovníka, osobnosť sociálneho pracovníka, poslanie a význam sociálnej práce.

Otázky:

1. Druhy a typy teórií sociálnej práce, dôležitosť teórií sociálnej práce pre sociálnu prácu a aplikácia teórií v práci sociálneho pracovníka. (Janin Fook, David Harrison)

Supervízia a jej význam v sociálnej práci
(Možnosti využitia. Druhy supervízie. Supervízor.)

Sociálna norma, sociálna kontrola a sociálna deviácia. Postoj jedinca k normám
(Merton)

2. Eklektické (integračné) teórie v sociálnej práci. Eklektizmus a jeho historický vývin, typológia eklektických modelov, výhody a nevýhody eklektizmu. (Laura Epsteinová)

Syndróm vyhorenia
(vznik, priebeh. Rizikové oblasti a pracovníci. Možnosti prevencie.)

Sociálne správanie a sociálne konanie, škála sociálneho správania. Sociálna deviácia, typológia

3. Ekologické perspektívy, koncept kompetencie, koncept životnej cesty, Life model, Person in environment, ekoetika, hodnoty v ekologickej perspektíve, pojmy typické pre ekologickú perspektívu. (Bartlettova, Gordon, Hearn, Germain, Lorenz)

Sociálna práca s rizikovým klientom

(Typológia rizikových klientov. Klient v odpore, depresívny klient, agresívny klient.)

Sociálna anómia, sociálna korózia, teórie subkultúry a kontrakultúry. Východiská pre sociálnu prácu

4. Antiopresívny prístup, imperatívy pre prácu s klientom. Perspektívy antiopresívneho prístupu. Asimilácia, liberálny pluralizmus, kultúrny pluralizmus, štrukturalizmus, menšinové prístupy. (Thompson, Pierson)

Zaťažové situácie

(Kríza, jej vznik, dynamika. Typy kríz. Protektívne faktory. Coping. Obranné mechanizmy.)

Mechanizmus deviantného správania u deviantných jednotlivcov a skupín. Komponenty sociálnych deviácií. Aplikácia na prax sociálnej práce

5. Systémové teórie – systémový prístup, základné pojmy, subsystemy tvoriace základné piliere, roviny homeostázy, úlohy, subsystemy spoločnosti, funkcionalisticko-holistický prístup, atomistický prístup. (Eliotova, Specht, Gittermanová, Pincus, Goldstein)

Metódy sociálnej práce používané na úseku práce s konkrétnou cieľovou skupinou (Detský klient, mladistvý, dospelý jedinec, osoby vyššieho veku. Rodina, nezamestnaní, osoby so zdravotným znevýhodnením, drogový závislí, rómske komunity.)

Nezamestnanosť ako problém sociálnej patológie a sociálnej práce. Východiská pre prácu s nezamestnanými

6. Systemický prístup a jeho techniky cirkulárne dotazovanie, otázka „po zázraku,“ technika zázračnej zmeny, zhodnotenie kladov, reflektujúci tím, externalizácia problému, systemický rozhovor, základné témy systémického rozhovoru, práca s predpokladmi. (Milánska škola, Kratochvíl, Ulehla, Andersen, Cecchin)

Sociálne poradenstvo

(poradenský vzťah medzi klientom a sociálnym pracovníkom. Metódy sociálneho poradenstva, princípy sociálneho poradenstva.)

Chudoba a sociálne vylúčenie ako problém sociálnej patológie a sociálnej práce. Východiská pre činnosť sociálneho pracovníka

7. Organizačné teórie v sociálnej práci, organizácia a jej znaky, situačné teórie, výmenné teórie a kultúrne teórie (Taylor, Weber, Puch, Kieser, Kubicek, Homans)

Sociálna prevencia, terapeutický charakter prevencie
(Základné funkcie sociálnej prevencie. Úspešnosť sociálnej prevencie ako samostatná
oblasť sociálnej práce. Metódy sociálnej prevencie.)

Funkčná škola sociálnej práce vo svete a na našom území (predvojnová, povojnová
sociálna práca, Beveridge)

8. Teórie konania v sociálnej práci, pracovné polia, spôsoby konania sociálnych
pracovníkov, model profesionálneho konania, klientska pyramída. (Staub-Bernasconi,
Lussi)

Metóda sociálneho hodnotenia

(Diagnostikovanie a proces diagnostikovania v sociálnej práci. Schopnosti a vedomosti
vyžadované od sociálneho pracovníka v procese diagnostikovania.)

Sociálne deviácie spojené so školským a pracovným zaradením. Záškoláctvo, násilie v
škole, násilie na pracovisku z pohľadu sociálnej patológie a sociálnej práce. Praktická
sociálna práca v tejto problematike

9. Sociálno – psychologické teórie v sociálnej práci. Teória rolí. Etiketizačná teória.
(Mead, Ponton, Merton, Lennert, Becker, Kitsuse)

Sociálna práca s komunitou

(Druhy komunit. Sociálna práca s komunitou. Princípy komunitnej sociálnej práce.
Základné etapy práce s komunitou.)

Násilie, agresivita a hostilita z hľadiska sociálnej patológie a sociálnej práce.
Východiská pre prax sociálnej práce

10. Komunikačná teória. Rogeriánsky prístup. Komunikačné vzťahy. Pravidlá
komunikácie. Druhy rozhovoru. Mylné predstavy o komunikácii. Mimojazykové
prostriedky. Rečnicke myslenie. Chyby rečnickeho prejavu. Rozhovor, druhy
rozhovorov a ich využitie. Komunikácia verbálna a neverbálna. Pozorovanie ako
metóda sociálnej práce. (Breakwel, Rowett, Watzlawick)

Sociálna práca so skupinou

(Druhy skupín. História práce so skupinou. Dynamika skupiny. Druhy práce so
skupinou. Možnosti skupinovej práce a jej využitie v sociálnej práci.)

Látkové a nelátkové závislosti z pohľadu sociálnej patológie a sociálnej práce. Sociálna
práca s touto cieľovou skupinou v liečbe, resocializácii a reedukácii. „Klasické“ vs.
„Novodobé“ nelátkové závislosti – porovnanie a aplikácia v kontexte sociálnej
patológie a sociálnej práce.

11. Strategická koncepcia v sociálnej práci, významné pojmy strategického prístupu,
riešenie ako opak, popieranie, utopistický syndróm, paradox (Haley, Watzlawick,
Erickson)

Sociálna práca so spoločnosťou (Charakteristika sociálnej práce so spoločnosťou podľa Coxa, Erlicha a iných. Postupy práce so spoločnosťou.)

Počiatky sociálnej práce ako vednej disciplíny. Diagnostická škola sociálnej práce vo svete a u nás (Hillová, Richmondová, Salomonová, Masaryková, Krakešová, ...)

12. Existencionálna analýza, otázka po zmysle života, sloboda vôle, hodnoty ľudského života, existencionálne vákuum, nedel'ná neuróza (Viedenské školy, Frankl)

Krízová intervencia

(Princípy krízovej intervencie. Proces krízovej intervencie. Rola sociálneho pracovníka v krízovej intervencii. Linka dôvery ako telefonická krízová intervencia.)

Poruchy správania u detí a mladistvých ako problém sociálnej práce. Sociálna práca v problematike sociálno-právnej ochrany a sociálnej kurately. Oblasť využívania, cieľové skupiny, praktické uplatňovanie

13. Humanistické teórie v sociálnej práci, základné pojmy, prístup orientovaný na klienta, koncept Ja, kvalita života. (Rogers)

Rodina a zmeny v nej v súčasnosti

(Funkcie rodiny. Typy rodiny. Rodina ako podporná inštitúcia. Teórie rodiny.)

Subkultúry a kontrakultúry z pohľadu sociálnej patológie v činnosti sociálneho pracovníka. Východiská pre konkrétnu prácu sociálnych pracovníkov

14. Transakčná analýza, analýza štruktúry, analýza transakcií, analýza scenára a analýza hier, explorácia problému. (Berne, Erikson)

Sociálna práca so skupinou, základné modely práce so skupinou (Popelová a Rothmanová. Etapy práce so skupinou. Nároky na vedúceho skupiny – lektora, vedenie skupiny.)

Sociálna politika a sociálna práca. Spoločné východiská, rozdielne pohľady. Identifikácia najvýznamnejších sociálnych udalostí

15. Sociokognitívne teórie. Realitná terapia. Teória kontroly. (Wiliam Glasser)

Terminológia - metodológia, metodika, koncept, metóda, technika, metodické konanie (Klasifikácia metód sociálnej práce. Cieľové skupiny – ich delenie a význam.)

Typy sociálnej politiky a ich aplikácia na sociálnu realitu v SR. Zaradenie prakticky uplatňovanej sociálnej politiky do teoretického systému

16. Kognitívno-behaviorálne stratégie. Stratégia riešenia problémov. Stratégia nácviku sociálnych a praktických spôsobilostí. Stratégia overovania hypotéz experimentom.

História sociálnej práce

(Najvýznamnejšie medzníky. Vývoj metód sociálnej práce. Obdobia vývoja metodiky sociálnej práce.)

Nástroje, atribúty a princípy sociálnej politiky v praxi realizácie sociálnej politiky

17. Behaviorálna teória sociálnej práce. Zásady charakterizujúce behaviorálny prístup, základná téza, sociálne učenie, upevňovanie a vyhasínanie vzorcov správania (Thomas, Kanfer, Navrátil, Pavlov, Skinner, Tolman, Bandura)

Sociálna práca s jednotlivcom

(História sociálnej práce s jednotlivcom. Etapy práce s jednotlivcom a ich charakteristika.)

Sociálne zabezpečenie, sociálna pomoc, sociálna starostlivosť, sociálna podpora. Komparácia pojmov a ich realizácie v SR. Sociálna sieť a sociálna záchraná sieť

18. Kognitívno – behaviorálna terapia, kognitívna teória, sociokognitívne teórie a ich zameranie, hlavné rysy KBT a techniky KBT. (Watson)

Sociálny pracovník a sociálny klient

(Vzťah medzi sociálnym pracovníkom a klientom. Typy vzťahov. Možné poruchy tohto vzťahu.)

Transformácia sociálnej politiky v SR po roku 1989

19. Sociálne služby

(Vymedzenie sociálnej služby. Analýza jednotlivých činností. Povinnosti poskytovateľa. Druhy sociálnych služieb. Forma sociálnej služby)

Rozhovor, druhy rozhovorov a ich využitie.

(Komunikácia verbálna a neverbálna. Digitálna a analógová. Rozhovor a typy rozhovorov. Pozorovanie ako metóda sociálnej práce.)

Skúsenostná fáza rozvoja sociálnej práce vo svete a na našom území. Inštitucionalizácia sociálnej starostlivosti a pomoci (COS, Hnutie osídlenia, systémy pomoci chudobným, deťom a ďalším skupinám v Nemecku a Rakúsko-Uhorsku)

20. Sociálny problém a sociálny konflikt

(Vymedzenie sociálneho problému. Prístupy k sociálnemu problému. Triedenie sociálnych problémov podľa Silvie Staub-Bernasconi. Vymedzenie sociálneho konfliktu. Úloha sociálnej práce)

Na riešenie orientovaný prístup v sociálnej práci, ciele, a smery jeho orientácie, naratívna terapia, práca s predpokladmi, (Cecchin, Berg, Jong, White, Epstone)

Objekty a subjekty sociálnej politiky. Štát, samospráva (VÚC, obec), neštátny sektor ako subjekty sociálnej politiky – praktické uplatňovanie sociálnej politiky.

21. Sociálna pomoc a splnomocnenie

(Formy pomoci, Ludewigov model sociálnej pomoci, predpoklady splnomocnenia. Vymedzenie splnomocnenia.)

Sociálne inštitúcie

(Pojem. Kategorizácia sociálnych inštitúcií. Prístupy k skúmaniu manželstva a rodiny.)

Zdecimovanie sociálnej práce na území SR po 2. svetovej vojne (zoštátnenie sociálnej práce, činnosť národných výborov,...). Obnova sociálnej práce po roku 1989

Odporúčaná literatúra:

- BALOGOVIÁ, Beáta Vybrané kapitoly zo sociológie pre sociálnych a charitatívnych pracovníkov a pracovníčky. Prešov : PBF. 2005, 75 s. ISBN 80-8068-395-6.
- BRNULA, Peter. Sociálna práca: dejiny, teórie a metódy. Bratislava: IRIS, 2012. ISBN 978-80-89256-91-4.
- BOTEK, O. Sociálna politika pre sociálnych pracovníkov. Piešťany: PN Print, 2009. ISBN978-80-970240-0-0.
- FISCHER, S., ŠKODA, J. Sociální patologie. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-5046-0.
- HARTL, P.- HARTLOVÁ, H. Psychologický slovník. Praha: Portál. 2000
- HAVRDOVÁ, Z a kol. Kompetence v praxi sociálnej práce, Osmium, Praha. 1999
- HAWKINS, P., SHOHET, R.: Supervize v pomáhajících profesích. Praha: Portál., 2004, s.29-44, 59-74,145-152
- HOLLSTEIN-BRINKMANN, H.: Sociálna práca a systémové teórie. Trnava, 2001
- LEVICKÁ, J. Metódy sociálnej práce. Trnava: FZSP TU. 2002, 122s . ISBN 80-89074 -38 -3.
- LEVICKÁ, J. Teoretické aspekty sociálnej práce. 1. vyd. Trnava: FZSP TU. 2002 273 s. ISBN 80-89074-39-1.
- LOVAŠ, L. Metódy výskumu pre verejnú správu. Vysokoškolské učebné texty. Košice: UPJŠ, 2001, 105 s. ISBN 80-7097-478-8.
- LUDEWIG, Kurt. Systemická terapie, základy klinické teórie a praxe. Praha: PALLATA, 1992, 154 s. ISBN 80-901710-0-1.
- MATOUŠEK, O. a kol. Metódy a řízení sociální práce. 1. vyd. Praha: Portál.2003, 384 s. ISBN 80-7178-548-2.
- MATOUŠEK, O. a kol. Základy sociální práce, Praha: Portál, 2001, 309s. ISBN 978-80-7367-331-4
- MATULAY, S. - MATULAYOVÁ, T. Sociálna práca (vybrané kapitoly). 1.vyd. Nitra: PF UKF.1998, 96 s. ISBN 80-8050-210-2.
- NAVRÁTIL, P.: Úvod do teórie a metód sociálnej práce. Brno: Národní centrum pro rodinu 2000.
- NOVOTNÁ, V., SCHIMMERLINGOVÁ, V.: Sociálna práca, jej vývoj a metodické postupy. Trnava, 2000.
- ŠPATENKOVÁ, N. a kol. Krízová intervence pro praxi. Praha : Grada,2004. 200 s. ISBN 80-247-0586-9.
- VÁGNEROVÁ M. Vývojová psychologie, Praha: Karolinum, 2005, 1.vyd., 467s., ISBN: 8024609568

VÁGNEROVÁ, M. Psychopatologie pro pomáhající profese. 4. vyd. Praha : Portál, 2008. 870 s. ISBN 978-80-7367-414-4.

ŽIAKOVÁ, Eva, FABIÁN, Anton, KOČIŠOVÁ, Agnesa, LOVAŠOVÁ, Soňa, SEDLÁKOVÁ, Mária, ŠIŇANSKÁ, Katarína, ŠLOSÁR, Dušan. Sociálna práca. Teoretické východiská a praktické kontexty. Košice: Equilibria, 2011. ISBN 978-80-7097-870-2. ŽIAKOVÁ, Eva (Eds.). Psychosociálne aspekty sociálnej práce. Prešov: Pavol Šidelský – AKCENT PRINT, Prešov, 2005. 232 s., ISBN 80-969274-2-6.

ŽIAKOVÁ, E. a kol. Sociálna práca. Teoretické východiská a praktické kontexty. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2011. 284 s. ISBN 978-80-7097-870-2.

ŽIAKOVÁ, E. a kol. Aplikovaná sociálna práca. Od teórie k praxi. Košice: FF UPJŠ, 2015. ISBN 978-80-8162-333-5.

Voliteľné predmety rigorózneho skúšky:

- 1. Právo v sociálnej práci**
- 2. Psychológia v sociálnej práci**

Uchádzač si vyberá jeden predmet z uvedených dvoch študijných predmetov.

Právo v sociálnej práci

Okruhy tém predmetu:

1. Právo – pojem, pramene práva, delenie, tvorba práva - legislatívny proces.
2. Právny štát – princípy. Opak právneho štátu - zákonné a nezákonné bezprávie.
3. Základné ľudské práva a slobody – zakotvenie, princíp, vlastnosti, členenie, medzinárodné organizácie.
4. Správne právo hmotné – metódy práce správnych orgánov, kontrola vo verejnej správe, zodpovednosť pri výkone verejnej moci.
5. Správne právo procesné – správny poriadok, zásady správneho konania, účastníci, priebeh správneho konania.
6. Verejná správa – pojem, členenie. Štátna správa a samospráva – princípy, orgány, funkcie.
7. Rodinné právo – zásady – postoj štátu a spoločnosti k rodine, základné právne normy, ich obsah. Práva a povinnosti rodičov. Zásahy do rodičovských práv. Práva a povinnosti detí. Vyživovacia povinnosť.
8. Manželstvo – vznik - obsahová a formálna stránka. Zánik. Práva a povinnosti manželov.
9. Náhradná starostlivosť – právna úprava, formy: náhradná osobná starostlivosť, pestúnska starostlivosť, ústavná starostlivosť, profesionálne rodičovstvo. Osvojenie.
10. Právo sociálneho zabezpečenia – základné právne normy. Transformácia sociálneho zabezpečenia - princípy. Sociálna pomoc.
11. Sociálno-právna ochrana detí a sociálna kuratela – právna norma, inštitúcie, opatrenia sociálno-právnej ochrany a sociálnej kurately, sociálna kuratela detí a dospelých.
12. Pracovné právo – právna úprava. Pracovný pomer – vznik, zánik, formy. Pracovný čas. Prekážky v práci.
13. Pracovné právo – Podniková sociálna politika – pracovné podmienky a nároky rôznych skupín zamestnancov.
14. Trestné právo hmotné – základy trestnej zodpovednosti: právna norma, trestný čin – pojem a skutková podstata, vývinové štádiá trestného činu, okolnosti, vylučujúce

protiprávnosť a trestnú zodpovednosť. Trest – účel, druhy, trestanie mladistvých. Ochranné opatrenia.

15. Trestné právo procesné – právna norma, zásady trestného konania. Svedok. Poškodený. Probácia a mediácia.

Literatúra:

- povinná

ZÁKLADY PRÁVA

BEZÁKOVÁ, I. 2006. *Základy práva*. SPU : Nitra, 115 s. ISBN 80-8069-811-2.

BRÖSTL, A. 2004. *Teória práva*. UPJŠ : Košice, 169 s. ISBN 80-7097-559-8.

KNAPP, V.: *Teórie práva*. Praha : C. H. Beck, 1995.

Ústava Slovenskej republiky

SPRÁVNE PRÁVO

ŠKULTÉTY, P. a kol.: *Správne právo hmotné – všeobecná a osobitná časť*. Bratislava : Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty UK, 2004.

Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (Správny poriadok) v znení neskorších predpisov,

Úplné znenie č. 138/2004 Z. z.

PRACOVNÉ PRÁVO

Základná literatúra:

Zák. č. 311/2001 Z. z. – *Zákonník práce v znení neskorších predpisov*.

Odporúčaná literatúra:

BARANCOVÁ, H.: *Slovenské a európske pracovné právo*. Bratislava, Poradca podnikateľa, 2004.

BARANCOVÁ, H.: *Pracovné právo v zjednotenej Európe*. Bratislava, Poradca podnikateľa, 2004.

KOREC, Š. 1998. *Slovník pracovného práva*. Nová práca : Bratislava.

SCHELLE, K. 1995 *Základy práva zv. I.,II*. MU: Brno. 444s. ISBN 80-210-1037-1.

Zákonník práce

RODINNÉ PRÁVO

Základná literatúra:

Zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine.

Zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele.

TRESTNÉ PRÁVO

Základná literatúra:

Zákon č. 300/2005 Z. z. - *Trestný zákon*.

Zákon č. 301/2005 Z. z. - *Trestný poriadok*.

- odporúčaná

BRŮSTL, A.: *Dejiny politického a právneho myslenia*. Bratislava : Iura Edition, s.r.o., 1999.

PRUSÁK, J.: *Kapitoly z teórie štátu a práva*. Bratislava : Právnická fakulta UK, 1993.

REBRO, K, BLAHO.P.: *Rímske právo*. Bratislava – Trnava : Iura edition, 2003.

ŠKULTÉTY, P.: *Základy miestnej správy*. Bratislava : Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty UK, 1999.

ŠKULTÉTY, P.: *Verejná správa a správne právo*. Bratislava : Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty UK, 1995.

ŠKULTÉTY, P.: *Samospráva a štátna správa*. Bratislava : Pemacco, 1993.

TÓTHOVÁ, K. a kol.: *Základy správneho práva hmotného*. Bratislava : Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty UK, 1992.

GAŠPAR, M.: *Správne právo, teória a prax*. Pezinok : Formát, 1998.

Paveleková, B., Kubičková, G., Čechotová, V.: *Zákon o rodine. Komentár s judikatúrou*. Bratislava, Heuréka 2005.

IVOR, J., ZÁHORA, J.: *Základy rekodifikovaného trestného práva*. Bratislava : Akadémia Policajného zboru, 2005

Psychológia v sociálnej práci

Okruhy tém predmetu:

- Základné psychologické smery a ich využitie v sociálnej práci.
- Človek v sociálnom kontexte. Možnosti využitia sociálno-psychologických poznatkov v práci sociálneho pracovníka.
- Sociálna psychológia osobnosti.
- Psychopatológia v pomáhajúcich profesiách.
- Prežívanie osamelosti vo vybraných sociálne rizikových skupinách (osamelé matky s deťmi, bezdomovci, telesne a psychicky znevýhodnení, onkologickí pacienti a pacientky, atď. výber podľa obsahu rigoróznej práce).
- Zmysel života v pomáhajúcich profesiách.
- Sociálny kapitál vybraných sociálne rizikových skupín (osamelé matky s deťmi, bezdomovci, telesne a psychicky znevýhodnení, onkologickí pacienti a pacientky, atď. výber podľa obsahu rigoróznej práce).
- Rodové štúdie.
- Psychoonkológia.
- Sociálna práca s duševne a telesne chorými.

Literatúra:

BALCAR, K.: *Úvod do studia psychologie osobnosti*. SNP, Praha 1983.

BLACKEMOREOVÁ, S.: *Teorie memú*. Portál, Praha 2001.

BRATSKÁ, M.: *Zisky a straty v záťažových situáciách*. Vydavateľstvo práca, Bratislava 2001.

GOLEMAN, D.: *Emocionálna inteligencia*. Praha 1997.

HAAS, H.: *Morální inteligence*. Praha 1998.

HAYESOVÁ, T.: *Sociálna psychologie*. Praha, Portál, 2006.

KAPLAN, R.M., SALLIS, J.F., PATTERSON, T.L.: *Zdravie a správanie človeka*. SPN, Bratislava 1996.

NÁKONEČNÝ, M.: *Základy psychologie osobnosti*. Management Press, Pha 1993, 1996.

MATOUŠEK, Oldřich, KOLÁČKOVÁ, Jana, KODYMOVÁ, Pavla. (2005). *Sociální práce v praxi*. Praha: Portál.

ŘÍČAN, P.: *Psychologie osobnosti. Psychodiagnostické a didaktické testy*, Ba 1982. SMÉKAL, V.: *Přehled psychologie osobnosti*. SPN, Praha 1985.

SMÉKAL, V.: *Psychologie osobnosti. Člověk v zrcadle vědomí a jednání*. Barrister&Principal, Praha 2002.

VÁGNEROVÁ, M.: *Vývojová psychologie*. Praha: Portál 2000.

VÝROST, J., SLAMĚNÍK, I.: *Sociální psychologie I*. Praha: ISV 1997.

VÝROST, J., SLAMĚNÍK, I.: *Aplikovaná sociální psychologie I*. Praha: Portál 1998 VÝROST, J., SLAMĚNÍK, I. (Eds). *Aplikovaná sociální psychologie II*. Grada, Praha 2001. ŽIAKOVÁ, E. (ed). *Osamelosť ako sociálny a psychologický jav*. Prešov: FF PU. ŽIAKOVÁ, E. (ed): *Psychosociálne aspekty sociálnej práce. Aspekt*, Prešov 2005. ŽIAKOVÁ, Eva (Eds). (2005) *Psychosociálne aspekty sociálnej práce*. Prešov: Akcent Print.. VÁGNEROVÁ, Marie. (1999, 2005) *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha: Portál.